

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 1To/34/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4619010368
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petr Kaňa
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4619010368.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňu a členov senátu JUDr. Stanislava Libanta a JUDr. Štefana Hrvolu, v trestnej veci proti obžalovanému D. R. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmeno a/, odsek 3 písmeno d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b/ Trestného zákona, o sťažnosti prokurátorky Okresnej prokuratúry Topoľčany proti uzneseniu Okresného súdu Topoľčany zo dňa 04.03.2020, č.k. 1T/67/2019-446, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 30. júna 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku sťažnosť prokurátorky Okresnej prokuratúry Topoľčany

z a m i e t a,

pretože nie je dôvodná.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Okresný súd Topoľčany (ďalej „súd I. stupňa“) rozhodol podľa § 280 odsek 2 Trestného poriadku tak, že trestnú vec obžalovaného D. R., pre skutok, ktorý mal spáchať tak, že

od presne nezisteného dňa v mesiaci november 2014 do 27.04.2019 v Topoľčanoch, v byte číslo XXXX/XX na K. H.. U., opakovane, každý deň, vulgárne nadával svojej manželke J. R., nar. XX.XX.XXXX, oblieval ju vodou a hovoril jej, že jej treba zavolať Zálužie, urážal ju, kričal po nej, bez príčiny do nej kopal, keď išla okolo neho, drgal do nej plecom, sácal ju v dôsledku čoho spadla, vykrúcal jej ruky, udril ju do slychov, vyhrážal sa jej, že ju psychicky zničí, že bude po nej šliapať, šikanovať ju, robil jej prieky tým, že jej položil gauč z obývačky na jednu časť manželskej postele a takto spávala posledné tri mesiace na posteli, hodil do nej bicykel, ponižoval ju tým, že jej uvádzal, že prišla z ulice a že tam má aj ísť, hovoril jej, aby vypadla z bytu, že jej nedá peniaze a bude sa živiť trávou, strhol jej opraté prádlo a hádzal jej ho do tváre, pričom dňa 27.04.2019 pod vplyvom alkoholu vysypal smetný kôš v izbe, a v dôsledku tohto konania sa u nej prejavili známky zvýšenej anxiety - úzkosti, ktoré subjektívne pociťovala a prežívala ako utrpenie,

postupuje Okresnému úradu Topoľčany, odboru všeobecnej a vnútornej správy, ktorý by mal žalovaný skutok prejednať ako priestupok.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení, podala sťažnosť prokurátorka Okresnej prokuratúry Topoľčany.

V jej písomných dôvodoch vyjadrila nestotožnenie sa s právnym názorom súdu I. stupňa a jeho argumentáciou, keď napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že nebolo vykonaným dokazovaním preukázané, že by konaním obžalovaného došlo k naplneniu zákonných znakov skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, v konaní nie je sporná určitá disharmónia v manželstve obžalovaného

a poškodenej, pričom poukázal iba na výpoveď obžalovaného na hlavnom pojednávaní a poukázal na okolnosť, že poškodená a svedok I. R. odmietli proti obžalovanému vypovedať. Súd I. stupňa v odôvodnení uznesenia uviedol, že sa jednalo o konfliktné spolužitie. Vyznačovalo sa hádkami a drobnými vzájomnými útokmi, ktoré síce trvali dlhší čas ale nedosiahli intenzitu, ktorá by naplnila zákonné znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Poukázal na ustálenú judikatúru, podľa ktorej nestačí zhoršenie kvality života, ale týraná osoba musí pociťovať správanie tyrana ako ťažké príkorie, resp. fyzické a psychické útrapy, čo u poškodenej absentuje.

V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na objektívnu stránku zločinu týrania blízkej a zverenej osoby, pričom pri základnej skutkovej podstate tohto trestného činu platí, že týranie nie je len jednorazové či osamotené konanie, pozostávajúce z ojedinelých nadávok, urážok, prípadne ojedinelého fyzického či verbálneho útoku na poškodenú osobu. Musí ísť o trvalejšie konanie, ktoré sa opakovane vyznačuje určitým hrubším a zjavne necitlivým zaobchádzaním či správaním a tým, že sa pravidelne opakuje, spôsobuje poškodenej osobe psychické, prípadne aj fyzické útrapy. Práve spôsobený následok vyjadrený v objektívnej stránke tohto zločinu, a to spôsobovanie fyzického alebo psychického utrpenia spochybnil súd I. stupňa svojimi úvahami. Opomenul sa však dôsledne vysporiadať jednak s okolnosťami, vyplývajúcimi z trestného oznámenia, ktoré je listinným dôkazom, s tvrdeniami maloletého svedka - syna obžalovaného a poškodenej ale najmä so závermi znaleckých posudkov.

Je pravdou, že poškodená J. R. po vznesení obvinenia už voči svojmu manželovi nevypovedala, avšak jej výpoveď pred vznesením obvinenia bola vykonaná zákonným spôsobom tak, aby nedošlo k opätovnej viktimizácii v dôsledku násilia v rodine a poškodená bola posúdená ako obzvlášť zraniteľná obeť, ktorej výsluch by sa spravidla už nemal opakovať. V tejto výpovedi, rovnako ako v trestnom oznámení, ktoré prišla sama podať na políciu, popísala konanie obžalovaného, ktoré vyústilo do jeho obvinenia a k následnému vzatiu do väzby. Okolnosť, že k násiliu v rodine dochádzalo, pripustil aj obžalovaný v prípravnom konaní, ale aj v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní, pričom ku každému konkrétnemu spôsobu násilia uviedol, že sa stal iba raz, a vždy mal mať konkrétnu príčinu. Na tom, že položil gauč na manželskú posteľ, a poškodená takto spávala na takto založenej posteli niekoľko mesiacov, nevidel nič zvláštne a podotkol, že mala dostatok miesta na svojej časti postele. Už z týchto vyjadrení a reakcií obžalovaného má za to, že jeho správanie vo vzťahu k jeho manželke sa vyznačovalo vyššou mierou hrubosti a takéto konanie nebolo ojedinelé, bolo trvalé, stupňujúce sa a iba v dôsledku toho, že poškodená bola podchytená psychofarmatickou liečbou, ktorú podstupovala dlhodobo, sa u nej nerozvinula posttraumatická stresová porucha. Túto okolnosť nevyhlúčili ani znalci - psychiatri počas svojich výsluchov v priebehu hlavného pojednávania. Možno teda konštatovať, že správanie vo vzťahu k poškodenej obžalovaný bagatelizuje, považuje ho za normálne. V tejto súvislosti tiež poukazuje na závery psychologického znaleckého posudku obžalovaného, z ktorého vyplýva, že u neho prevládajú direktívne postoje, má sklon k prejavom typu acting-out, je u neho prítomný vysoký afektívny náboj, svoje agresívne impulzy a napätie odvádza neadekvátnym spôsobom. Boli u neho zistené prejavy náladovosti, výbušnosti, direktivity.

Znalec psychiater, ktorý skúmal duševný stav poškodenej uviedol, že je u nej v popredí úzkostný obraz, konanie obžalovaného nebolo jediným zdrojom jej úzkostných stavov, na správanie obžalovaného však reagovala úzkostne, prehýbilo jej neurotické príznaky, na tieto sa lieči dlhodobo a užíva lieky. Aj znalec psychológ uviedol, že poškodená javí známky zvýšenej anxiety, pričom známky depresie neboli významne zastúpené, čo mohlo byť spôsobené aj psychofarmakoterapiou. Sú u poškodenej naznačené pocity viny a hanby v súvislosti s prejednávanou vecou. Boli zistené možné tendencie k disimulácii v súvislosti s dôsledkami situácie. Bolo zistené zvýšené riziko suicidálnej aktivity.

Práve v nadväznosti aj na tieto okolnosti správanie obžalovaného, ktorý má vedomosť o liečbe poškodenej, sa vyznačovalo vyššou mierou hrubosti, keď aj v súvislosti s liečbou sa vyjadril na pojednávaní v tom smere, že liečba ho hnevala, nechcel aby poškodená brala lieky, tieto jej vyhadzoval. Spôsob, akým popísal obžalovaný všetky tieto skutočnosti najlepšie vystihuje audio záznam z hlavného pojednávania, ktorý odvolaciemu súdu dáva do pozornosti.

Je toho názoru, že prežívanie konania obžalovaného zo strany poškodenej možno hodnotiť ako spôsobovanie psychického utrpenia a to niektorou z foriem uvedenou v § 208 odsek 1 Trestného zákona, a to z dôvodu jeho dlhodobého trvania a opakovania, pričom fyzické a psychické utrpenie je možné definovať tak, že ide o fyzické alebo duševné bolesti, ktoré ovplyvňujú alebo sťažujú obvyklý život poškodenej osoby, podstatne narušujú kvalitu jej života a netrvajú celkom krátke, prechodný čas, musí ísť o určitú sústavnosť konania, ktoré práve svojou bezohľadnosťou, hrubosťou či bolestivosťou pociťuje poškodená osoba ako fyzické alebo psychické utrpenie. Zo záverov už vyššie citovaného znaleckého posudku je zrejmé, že vzhľadom na úzkostné prežívanie, možno konštatovať, že takýto stav u poškodenej v prípade, že by neužívala psychofarmaká, by sťažoval obvyklý spôsob jej života, narúšal

jeho kvalitu, pričom tento netrvá celkom krátky a prechodný čas. Aj keď sa pri tomto trestnom čine nevyžaduje následok na zdraví poškodenej osoby vo forme napríklad syndrómu týranej osoby alebo existencie posttraumatickej stresovej poruchy, existenciu, resp. neexistenciu následku požadovaného objektívnou stránkou skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, je nutné vyhodnotiť vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi tak, aby mohlo byť dôsledne posúdené, či konanie obžalovaného dosiahlo takej intenzity, či už vo forme hrubšieho stupňa necitlivosti, resp. bezohľadnosti, resp. určitou mierou trvalosti a sústavnosti, aby bolo možné hovoriť o fyzickom, resp. psychickom utrpení a teda o týraní osoby.

Tiež dáva do pozornosti, že súd I. stupňa bližšie neodôvodnil z akých dôvodov posúdil konkrétne konanie obžalovaného ako manželské hádky, nedorozumenia, drobné napadnutia a to vo vzťahu k naplneniu objektívnej stránky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu a nevysporiadal sa v tejto súvislosti najmä s opakovanosťou a sústavnosťou konania obžalovaného.

Navrhla preto, aby nadriadený súd napadnuté uznesenie podľa § 194 odsek 1 písmeno b/ Trestného poriadku zrušil a uložil súdu I. stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

K sťažnosti prokurátorky sa písomne vyjadril obžalovaný prostredníctvom obhajcu, spôsobom podrobného zhodnotenia vo veci vykonaných dôkazov s konečným názorom o správnosti napadnutého uznesenia, v dôsledku čoho navrhol nadriadenému súdu sťažnosť prokurátorky podľa § 193 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietnuť.

Krajský súd v Nitre na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou podľa § 192 odsek 1 písmeno a/, b/ Trestného poriadku, preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia i konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že sťažnosť prokurátorky nie je dôvodná.

Nadriadený súd konštatuje, že súd I. stupňa na hlavnom pojednávaní vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie podľa § 2 odsek 10 Trestného poriadku, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s § 2 odsek 12 Trestného poriadku, pričom aj svoje úvahy pri hodnotení dôkazov vecne a logicky zahrnul do odôvodnenia napadnutého rozsudku v zmysle § 168 odsek 1 Trestného poriadku, na ktoré nadriadený súd v podrobnostiach odkazuje ako na správne bez potreby opakovania v ňom uvedenej argumentácie. V trestnom procese sa tiež nedopustil takých procesných chýb, ktoré by atakovali právo na obhajobu obžalovaného alebo jeho právo na spravodlivý súdny proces.

V reakcii na sťažnostné námietky prokurátorky tak len zdôrazňuje (resp. sčasti aj dopĺňa argumentáciu súdu I. stupňa) primárne poukazom na § 278 odsek 1, 2 Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu. Ak nejde o prípad podania obžaloby po konaní o návrhu na dohodu o vine a treste podľa § 232 ods. 5 alebo 6, súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní, a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané.

Premietajúc uvedené zákonné ustanovenia na posudzovanú trestnú vec je namieste zdôrazniť, že objasnenie žalovaného skutku v procese dokazovania na hlavnom pojednávaní nebolo možné na podklade svedeckej výpovede poškodenej, ktorá vo vzťahu k skutkovým okolnostiam v prípravnom konaní nepochybné predstavovala najvýznamnejší priamy dôkaz, o ktorý bola opretá i obžaloba.

Pokiaľ sa sťažovateľka domáhala na hlavnom pojednávaní, a aj v sťažnosti svoju argumentáciu odvíja od jedinej svedeckej výpovede poškodenej zo štádia trestného konania pred vznesením obvinenia obžalovanému, s poukazom na zákonnosť vykonania tohto výsluchu a na nemožnosť opätovnej viktimizácie poškodenej ako obzvlášť zraniteľnej obeť, nadriadený súd zdôrazňuje a poukazuje na dlhodobú súdnu prax, podporenú aj judikatúrou, k otázke procesnej použiteľnosti svedeckej výpovede z prípravného konania v konaní pred súdom.

V zmysle stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zjednotenie výkladu zákona k otázke, či môže byť obžaloba opretá o svedecké výpovede vykonané pred vznesením obvinenia, ak k ich vykonaniu došlo po začatí trestného stíhania „vo veci“, ako aj k otázke, či týmto postupom došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu, sp. zn. Tpj 63/2009, prijatého dňa 7. decembra 2009, publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 30/2010 :

I. Obžaloba v trestnej veci môže byť opretá o výpovede svedkov a iné dôkazy vykonané pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia, prípadne pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia jeho vyhlásením (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku), ak k ich vykonaniu došlo po začatí trestného stíhania „vo veci“ podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku.

II. Ak je ale výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý chce prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, oprieť obžalobu, je nevyhnutné takého svedka vypočuť až po vznesení obvinenia (alebo svedka vypočutého pred týmto úkonom znovu vypočuť), a tak zachovať právo obvineného na obhajobu (právo na kontradiktórny postup).

Výnimku z kontradiktórneho postupu predstavujú výpovede svedkov, ktoré majú v zmysle § 263 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu; taký charakter majú aj výpovede svedkov mladších ako 15 rokov (§ 135 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku).

III. Ak obvinený po vznesení obvinenia sám (prostredníctvom obhajcu) žiada zopakovať výsluchy iných svedkov, je na úvahe orgánov činných v trestnom konaní, aby po posúdení dôkaznej situácie vo veci rozhodli o potrebe vykonať kontradiktórny výsluch svedka.

Na spravodlivé súdne konanie a na kritickú previerku výpovede svedka postačuje, ak je výsluch svedka vykonaný v prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu v konaní pred súdom.

Z dôkazného stavu v posudzovanej veci je pritom zrejmé, že svedecká výpoveď poškodenej nepochybne je vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom.

Skutok obžaloby totiž z pohľadu všetkých okolností významných na posúdenie skutku ako trestného činu nebolo možné konštruovať na podklade iných skutkových okolností, než ktoré vyplývajú v posudzovanej trestnej veci z trestného oznámenia poškodenej z 27.04.2019 a jej prvotnej výpovede v procesnom postavení svedkyne z 28.04.2019, ktorý vykonala pred vznesením obvinenia obžalovanému (ku ktorému došlo síce v identický deň, ale časovo až po výsluchu obvineného, v rámci ktorého mu bolo oznámené vznesenie obvinenia).

Pokiaľ sa sťažovateľka domáha prihladania na skutočnosti uvádzané poškodenou ako oznamovateľkou v trestnom oznámení, síce jej treba prisvedčiť, že v § 119 odsek 2 Trestného poriadku v rámci demonštratívneho výpočtu dôkazných prostriedkov je zaradené aj „oznámenie“, avšak dôkazná hodnota trestného oznámenia je nepochybne limitovaná ustanovením § 196 Trestného poriadku (systematicky je v Trestnom poriadku zaradené do druhej časti - predsúdne konanie, 1. hlavy - postup pred začatím trestného stíhania), z ktorého je zrejmé, že trestné oznámenie spolu s ďalšími zisteniami vykonanými na preverenie jeho dôvodnosti, nepochybne môže byť podkladom pre začatie trestného stíhania v zmysle § 199 Trestného poriadku.

Po začatí trestného stíhania, kedy je policajt oprávnený vykonávať všetky úkony podľa Trestného poriadku, už však trestné oznámenie nemôže nahrádzať výsluch svedka, ktorý je ako dôkazný prostriedok určený na zistenie informácií výpoveďou konkrétnej osoby (osôb), ktoré zmyslami vnímali (resp. mohli vnímať) skutočnosti podstatné pre posúdenie konkrétneho skutku (ktorý je predmetom trestného konania) ako trestného činu.

Trestné oznámenie preto nemôže nahrádzať ako dôkaz v konaní pred súdom výpoveď svedka. Uvedené je navyše zrejmé aj z vyššie citovaného stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (i keď nie priamo z dikcie ale nepriamo z obsahu), pretože pokiaľ z neho vyplýva, že bezvýhradne nemožno použiť ani výpoveď svedka vykonanú pred vznesením obvinenia ako dôkaz na hlavnom pojednávaní (jej čítaním), tým skôr nemožno pripustiť, aby svedecká výpoveď bola nahrádzaná čítaním trestného oznámenia (tohto svedka ako) oznamovateľa a tým mu priznať v dokazovaní pred súdom procesnú použiteľnosť.

Pokiaľ ide o sťažnostný argument, podľa ktorého poškodená je obzvlášť zraniteľnou obeťou, u ktorej nemá dochádzať k tzv. sekundárnej viktimizácii, sťažovateľ tým zjavne reaguje na dikciu zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento zákon pritom postavenie obzvlášť zraniteľnej obeť poškodenej nepochybne priznáva (§ 2 odsek 1 písmeno c/ bod 4).

Podľa § 8 odsek 1, 2 citovaného zákona obeť má právo na ochranu pred druhotnou viktimizáciou alebo opakovanou viktimizáciou. Orgán činný v trestnom konaní, súd a subjekt poskytujúci pomoc obetiam postupuje tak, aby jeho činnosť nespôsobovala obeť a rodinným príslušníkom obeť druhotnú viktimizáciu a prijíma účinné opatrenia, ktoré majú zabrániť opakovanej viktimizácii. Na tento účel orgán činný v trestnom konaní a súd používa vhodne prispôbené úradné miestnosti.

Uvedený osobitný zákon však nemožno vykladať izolovane, mimo rámca trestného konania upraveného v Trestnom poriadku, ale naopak systematicky, vo vzájomných súvislostiach s ustanoveniami Trestného poriadku.

Citovaný zákon pritom neupravuje podrobnosti v otázkach procesného postupu pri výsluchu svedkov v trestnom konaní, ktorí súčasne sú „obzvlášť zraniteľnými obeťami“ podľa citovaného zákona ani otázky procesnej použiteľnosti ich výpovedí v jednotlivých štádiách trestného konania.

Ustanovenie § 8 citovaného zákona nepochybne apeluje na ochranu takéhoto svedka (a súčasne obeť) pred druhotnou viktimizáciou, na druhej strane nenachádza legislatívny odraz v Trestnom poriadku v otázke procesnej použiteľnosti výpovede takéhoto svedka vykonanej pred vznesením obvinenia, resp. nezakotvuje absolútnu nemožnosť jeho opätovného výsluchu po vznesení obvinenia, osobitne v prípadoch upravených v § 134 Trestného poriadku.

Výnimkou je konfrontácia podľa § 125 odsek 4, 5 Trestného poriadku, a výsluch svedka - osoby mladšej ako 18 rokov veku podľa § 135 Trestného poriadku, pričom dokonca opätovný výsluch aj takej osoby Trestný poriadok - hoci v prípravnom konaní len výnimočne a len so súhlasom prokurátora (§ 135 odsek 2), resp. v prípadoch predpokladaných v § 135 odsek 3 Trestného poriadku zákonného zástupcu (resp. opatrovníka) - umožňuje.

Trestný poriadok pritom diferencuje medzi svedkami (ktorí sú časne obzvlášť zraniteľnou obeťou podľa osobitného zákona) z toho pohľadu, či ide o osoby mladšie ako 18 rokov alebo osoby dospelé, keď zvýšená procesná ochrana pred druhotnou viktimizáciou u maloletých je vyjadrená v § 135 odsek 2 veta druhá Trestného poriadku, podľa ktorého v konaní pred súdom možno na podklade rozhodnutia súdu vykonať dôkaz prečítaním zápisnice i bez podmienok uvedených v § 263.

Ustanovenie § 134 Trestného poriadku (aplikovateľné na svedkov - dospelé obzvlášť zraniteľné obeť) pritom obdobné ustanovenie neobsahuje.

Z uvedeného tak výkladom z opaku (argumentum a contrario) vyplýva, že výpoveď svedka, ktorý je jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý chce prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, oprieť obžalobu (v zmysle stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 30/2010), ak ide o svedka, ktorý - je obzvlášť zraniteľnou obeťou (podľa zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), avšak - ktorý nie je osobou mladšou ako 18 rokov veku, a preto sa na jeho výsluch aplikuje § 134 Trestného poriadku, je nevyhnutné takého svedka vypočuť až po vznesení obvinenia alebo svedka vypočutého pred týmto úkonom znovu vypočuť, a tak zachovať právo obvineného na obhajobu (právo na kontradiktórny postup) preto, aby takáto svedecká výpoveď bola procesne použiteľná ako dôkaz aj v konaní pred súdom a bolo ju preto možné ako dôkaz vykonať jej prečítaním podľa § 263 odsek 4 Trestného poriadku (za splnenia aj ďalších týmto ustanovením vyžadovaných podmienok) v prípade, že svedok využije svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130 Trestného poriadku.

Uvedená procesná situácia nastala i v posudzovanom prípade. Súd I. stupňa preto správne odmietol návrh prokurátorky na vykonanie dôkazu čítaním svedeckej výpovede poškodenej vykonanej pre vznesením obvinenia (obžalovanému).

Takým postupom by totiž bolo porušené právo obvineného (dnes obžalovaného) na obhajobu, ktorého súčasťou nepochybne je i právo klásť svedkovi (osobne alebo prostredníctvom obhajcu) otázky a vystaviť ho tak konfrontácii so svojou obhajobnou obranou.

Z už vyššie uvedených dôvodov dôkaznú núdzu spočívajúcu v absencii výpovede pre vec podstatnej svedkyne (samotnej poškodenej) nemožno nahrádzať vykonaním ako dôkazu jej trestného oznámenia (čítaním podľa § 269 Trestného poriadku).

V danom prípade preto, pokiaľ poškodená po vznesení obvinenia jej manželovi využila právo odoprieť vypovedať i v prípravnom konaní i na hlavnom pojednávaní, skutok obžaloby zostáva dôkazne podporený len sčasti priznávajúcou sa výpoveďou samého obžalovaného (len k niektorým agresívnym atakom ad hoc), ktorý však poprel dĺžku manželských konfliktov s poškodenou (časovo ich situoval k januáru 2019), ich frekvenciu aj intenzitu a popri ňom svedeckou výpoveďou maloletého syna obžalovaného a poškodenej (v čase výsluchu 9 - ročného), ktorá síce ako dôkaz procesne použiteľná je a aj bola zákonne vykonaná na hlavnom pojednávaní, avšak ktorej obsahová hodnota je významne chudobná, čo pochopiteľne iste je dané i vekom svedka a jeho vzťahom k rodičom, avšak nemožno z nej vyvodiť (okrem toho, že potvrdil, že obžalovaný na poškodenú kričal, sotil ju, aj ju hodil o stenu ...) kedy, ako často a k akým konkrétnym atakom zo strany obžalovaného na poškodenú došlo, resp. dochádzalo. Nemožno z nej vyvodiť ani dĺžku konfliktného obdobia, frekvenciu agresívnych prejavov ani ich povahu a intenzitu tak, aby k týmto otázkam pri hodnotení tejto výpovede bolo možné priznať trestnoprávne relevantnú hodnotu.

Na strane druhej v konaní vypovedalo množstvo svedkov - najmä obyvateľov relevantného bytového domu (vrátane dlhoročných susedov obžalovaného a poškodenej), ktorí skutok obžaloby svedecky vôbec nepodporili (viď aj odôvodnenie napadnutého rozsudku na stranách 3 - 5).

Následky na psychickom zdraví poškodenej nebolo možné objektivizovať z pohľadu príčinnej súvislosti so žalovaným skutkom, v zmysle znaleckého psychologického aj psychiatrického posudku v dôsledku toho, že poškodená bola aj pred žalovaným obdobím v dlhodobej psychiatrickej liečbe, liečená aj psychofarmakami.

Znalci - psychiater ani psychologička - na jednej strane nezistili u poškodenej posttraumatickú stresovú poruchu ani syndróm týranej osoby, na strane druhej sa v záveroch zhodli, že psychické problémy poškodenej dlhodobého charakteru, ktorých spúšťačom bola iná udalosť z minulosti (úmrtie dcéry), v kombinácii s medikamentóznou liečbou poškodenej, nedávajú podklad pre záver o príčinnej súvislosti medzi jej úzkostným ladením a žalovaným konaním obžalovaného. Znalecké závery je tak nevyhnutné hodnotiť optikou zásady in dubio pro reo, teda v pochybnostiach v prospech obžalovaného.

Pokiaľ sa sťažovateľka podporne dovoľáva (zrejme na vytvorenie si plastickej predstavy o prejavoch obžalovaného na hlavnom pojednávaní) zohľadnenia aj zvukových záznamov z hlavného pojednávania, nadriadený súd zdôrazňuje, že dôkazom o priebehu hlavného pojednávania v posudzovanom prípade je zápisnica z hlavného pojednávania, nahrávky z neho vyhotovené v zmysle § 61a Trestného poriadku obsah zápisnice nenahrádzajú a nemožno preto nimi (ani podporne) argumentovať.

K sťažnostným námietkam nadriadený súd v závere len dodáva, že pokiaľ prokurátorka argumentovala v prospech zohľadnenia svedeckej výpovede poškodenej z 28.04.2019, i nemožnosťou druhej viktimizácie poškodenej, zarážajúci je fakt, že konajúca vyšetrovateľka aj v štádiu po vznesení obvinenia vykonala (opätovný) výsluch poškodenej v procesnom postavení svedkyne (s výsledkom odopretia výpovede poškodenou) až 21.05.2019.

Z praxe pritom nie sú ojedinelé prípady, a obzvlášť pri trestnej činnosti, ktorú možno pojmovo zastrešiť ako „prípady domáceho násillia“, keď dôkazne je vznesené obvinenie konkrétnej osobe podložené výlučne (alebo významne) práve len svedeckou výpoveďou samej obete takého násillia, pričom následne po odznení emócií a aktuálne prežívaného strachu z agresora, alebo aj z dôvodu často prítomnej citovej viazanosti k nemu, obeť s poukazom na blízky vzťah k obvinenému využije právo odoprieť vypovedať v zmysle § 130 Trestného poriadku, k čomu je právne oprávnená.

Uvedený poznatok by nepochybne mal viesť orgány prípravného konania k tomu, aby z pohľadu taktiky vyšetrovania opätovný výsluch takého svedka vykonali bezprostredne (resp. v čo najbližšom čase) po vznesení obvinenia práve za účelom zaistenia aj pred súdom (pro futuro) procesne použiteľného dôkazu pre prípad, aby sa tak prokurátor nedostal v (prípadnom) konaní pred súdom do dôkaznej núdze preto, že

svedok po vznesení obvinenia využije právo odoprieť vypovedať a na tomto postoji aj v ďalšom priebehu konania zotrvá.

Navyše i z pohľadu ochrany obete pre druhotnou viktimizáciou, jej dôsledky budú nepochybne menej intenzívne, pokiaľ bude opätovne vypočutá bezprostredne po vznesení obvinenia (do úvahy často prichádza aj identický deň) než pokiaľ bude opätovne k traumatizujúcej udalosti vypočutá s odstupom času, napr. bežná po mesiaci, ako tomu bolo i v posudzovanom prípade.

Za uvedeného dôkazného stavu tak súd I. stupňa dospel k správne záveru v tom zmysle, že nebolo dokázané, že žalovaný skutok je trestným činom (žalovaným ani iným).

Na strane druhej aj súd I. stupňa popísal i konkrétne formy agresie obžalovaného voči poškodenej, ktoré dokázané boli a ktoré možno hodnotiť ako naplnenie zákonných znakov priestupku proti občianskemu spolunažívaniu (viď aj odôvodnenie napadnutého rozsudku na stranách 9 - 10).

Súd I. stupňa preto správne postúpil vec príslušnému správne orgánu - Okresnému úradu Topoľčany, odboru všeobecnej a vnútornej správy na prejednanie žalovaného skutku ako priestupku.

Na podklade uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení, vedený vyššie rozvedenými úvahami, nadriadený súd sťažnosť prokurátorky ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.